

Umhvørvis- og vinnumálaráðið
Gongin 7
Postboks 377
110 Tórshavn

Tórshavn, tann 21. august 2020
J.Nr.: LUM-29- 20/00056-7
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Viðvíkjandi umsitingini av føroyskum internet-økisnøvnnum.

Tann 21. apríl 2020 fekk eg klagu frá A um hvørja heimild økisnavn.fo hevur at krevja inn gjald fyri tær tænar, stovnurin veitir, og við hvørjum gjaldshættum og treytum.

FO-umsitingin er tað, ið í dag kallast økisnavn.fo og er ein partur av virkseminum hjá FO-ráðnum.

Fyritreytin fyri at eg kann viðgera klagur um virkseminum hjá FO-ráðnum er, at talan er um virkseminum, ið verður mett sum partur av almennu fyrisitingini. Avgerandi fyri tulkningina av hesum heimildarspurningi er, um virkseminum hjá FO-ráðnum sambært fyrisitingarlógini, lógini um alment innlit ella lógini um viðgerð av persónsupplýsingum verður mett sum partur av almennu fyrisitingini.

Virkseminum hjá FO-ráðnum hoyrir til umsitingarøkið hjá Umhvørvis- og vinnumálaráðnum, og bað eg tískil tann 23. apríl 2020 ráðið taka støðu til, um virkseminum hjá FO-ráðnum hoyrir til almennu fyrisitingina.

Tann 14. mai 2020 fekk eg frágreiðing frá Umhvørvis- og vinnumálaráðnum.

Av tí at frágreiðingin er rúgvusmikil, havi eg tikið tað burturúr, ið eg haldi er nøktandi fyri viðgerðina av málinum:

“...

Ein arbeiðsbólkur við umboðum úr Vinnumálaráðnum, Fjarskiftiseftirlitinum, Fróðskaparsetrinum og KT-felagnum læt á heysti 2000 landsstýrismanninum í vinnumálum eitt tilmæli um umsiting av økisnøvnnum. Arbeiðsbólkurin mælti til, at vit í Føroyum skuldu ganga somu leið sum eitt nú grannalondini Danmark, Norra og Ísland, ið høvdu eina sokallaða sjálvreguleringsskipan í sambandi við umsiting av økisnøvnnum á netinum. Í hesum liggur, at KT-vinnan sjálv í stóran mun skal standa

fyrir umsitingini av økisnøvnum á netinum, og at umsitingin er skipað í sjálvstøðugum ikki-yvirskotsgevandi felagi.

Mælt varð til at skipa FO-ráðið, sum skuldi hava hesar uppgávurnar:

- at reka ella útlisitera FO-hostmasteruppgávuna,
- at áseta reglur fyri skráseting av .fo økisnøvnum,
- at fylgja við og hava eftirlit við umsitingini av .fo
- at áseta mannagongdir fyri tillutan av brúkararættindum til økisnøvn undir .fo

Kostnaðurin fyri skrásetingina skuldi ikki vera størri enn umsitingarkostnaðurin, bæði tá talan var um gjald frá nettænastuveitara til fo-vertin, og tá talan var um brúkaragjald fyri økisnavn. Roknskapurin fyri økisnavnaambætaran skuldi ikki vera tengdur at øðrum virksemini og skuldi vera tøkur hjá FO-ráðnum, men skuldi roknskapurin og útrokningin av gjøldunum vera skild frá øðrum virksemini og vera gjøgnumskygt.

Sambært tilmælinum skuldi Vinnumálaráðið samtykkja reglurnar og broytingar í reglunum fyri skráseting av økisnøvnum og samtykkja prísir á økisnøvnum. Harumframt skuldi landsstýrismaðurin í vinnumálum tilnevna limirnar í ráðnum eftir tilmæli frá avvarðandi myndugleikum og feløgum. Arbeidsbólkurin vísti á, at sum fráleið kundi tað fara at vísa seg neyðugt at lóggeva á økinum.

Í januar í 2001 varð FO-ráðið skipað við tí endamáli at hava um hendi skráseting og umsiting annars av økisnøvnum á netinum, sum Føroyar hava nýturlætt til. Eingin lóggáva er um virksemið hjá FO-ráðnum og umsiting av økisnøvnum (*í dag nevnt økisnavn.fo, mín viðm.*)

...

FO-ráðið hevur tann 24. januar 2002 samtykt viðtøkur ráðsins, og landsstýrismaðurin hevur góðkent tær. Við tað, at landsstýrismaðurin hevur góðkent viðtøkurnar metir Umhvørvis- og vinnumálaráðið, at viðtøkurnar, umframt at vera viðtøkur fyri FO-ráðið, eisini eru at meta sum avtalutreytir millum partarnar, landsstýrismannin og KT-vinnuna, um umsitingina av økisnøvnum.

Sambært viðtøkunum er talan um ein sjálvsognarstovn, FO-ráðið hevur 4 limir, ið Vinnumálaráðið velur eftir tilmæli frá KT-felagnum.

...

FO-ráðið kann sambært viðtøkunum útlisitera dagliga raksturin. Virksemið hjá ráðnum verður fíggjað við teimum gjøldum, sum verða kravd fyri nýtslu av økisnøvnum í .fo landaøkinum. Roknskapur felagsins verður grannskoðaður av einum lóggildum grannskoðara, og verður roknskapurin sendur Vinnumálaráðnum. (*Umhvørvis- og vinnumálaráðið, mín viðm.*)

FO-ráðið hevur eina avtalu við B um at taka sær av dagligu umsitingini av Økisnavn.fo. Handilstreytirnar, sum eru galdandi fyri nýtsluna av tænastunum hjá Økisnavn.fo, hevur FO-ráðið ásett. Økisnavn.fo er ein keypsportalur, og eru handilstreytir ásettar fyri keyp, gjald, upplýsingar um skrásetta og tøkniligar upplýsingar o.a. Allar útreiðslur og inntøkur í sambandi við umsitingina av Økisnavn.fo liggja hjá FO-ráðnum.

...

At landsstýrismaðurin í vinnumálum hevur góðkent viðtøkurnar, góðkennir valið av limum í nevndina og fær roknskapin til kunneika eru viðurskifti, sum kundu bent á, at FO-ráðið kann vera fevnt av hugtakinum almenn fyrising. Men av tí, at hetta er tann einasta ávirkanin, sum landsstýrismaðurin hevur á virksemið, verða hesi viðurskifti ikki mett at vera nóg góð grundgeving fyri, at talan er um almenna fyrising.

Hesi viðurskifti tala ímóti, at talan er um almenna fyrisiting:

- Umboð fyri vinnuna og landsstýrið tóku saman stig til at skipa FO-ráðið, tí ynski var um, at talan skuldi vera um eina “sjálvreguleringsskipan” í sambandi við umsitingina av økisnøvnnum.
- FO-ráðið og umsitingin av økisnavn.fo eru ikki skipað í ella sambært lóg, men sambært viðtøkum, sum ráðið sjálvt hevur gjørt.
- Fíggjarviðurskiftini hjá FO-ráðnum eru heilt atskild frá fíggjarviðurskiftunum hjá landinum, tvs. at raksturin verður ikki fíggjaður við játtan á fíggjarlógini, og verður roknskapurin ikki grannskoðaður sambært reglunum fyri landsins almenna roknskaparhald.
- Eingin lóggáva er, sum ásetur reglur um gjöld og nýtsluna av inntøkunum, men ásetir FO-ráðið sambært viðtøkunum sjálvt reglur og prísir, tá brúksrættindi til økisnøvn verða latin.
- FO-ráðið kann sambært viðtøkunum útlisitera raksturin.
- Verður FO-ráðið avtikið skulu ognir ráðsins nýtast internetinum í Føroyum at gagni.
- Útyvir viðtøkurnar, sum landsstýrismaðurin hevur góðkent, er eingin almenn regulering viðvíkjandi umsitingini av økisnøvnnum.
- Í viðtøkunum eru ongar reglur sum heimila landsstýrismanninum at koyra nevndina frá.

Grundað á omanfyrinevndu viðurskifti metir Umhvørvis- og vinnumálaráðið samanumtikið ikki, at virksemið hjá FO-ráðnum er fevnt av hugtakinum “almenn fyrisiting”. Víst skal verða til FOB2016-49, har stórir dentur verður lagdur á, at virksemið er lógarregulerað, at stovnurin er fíggjaður við almennari játtan, og er undir neyvum fíggjarligum og roknskaparligum almennum eftirliti. Eingi av hesum viðurskiftum eru galdandi fyri virksemið hjá FO-ráðnum.

...”

Sum lýst í omanfyrinevndu frágreiðing frá Umhvørvis og vinnumálaráðnum, var umsitingin av føroysku internet-økisnøvnunum upprunaliga skipað m.a. eftir danskari fyrimynd.

Í 2003 setti danska stjórnin ein arbeiðsbólk at kanna um tørvur var at lóggeva reglur um internet-økisnøvn í Danmark. Økisnavnaøkið í Danmark um tað mundið var ikki skipað í lóggávu, men var grundað á ein sokallaðan privatrættarligan sjálvskipanar leisti, ið líkist tí leisti, ið er lýstur í omanfyrinevndu frágreiðing.

Í 2004 lat arbeiðsbólkurin úr hondum álit ”Betænkning nr. 1450 om administration af domænenavne i Danmark”

Á blaðsíðu 20 í álitinum stendur undir yvirskriftini “Sammenfatning af hovedkonklusioner” m.a. soleiðis skrivað:

”...

Domæneudvalgets anbefaling af lov

Domæneudvalgets hovedkonklusion er, at der er behov for en rammelov om domænenavnsadministrationen for at sikre en dynamisk, tilgængelig, gennemsigtig, effektiv og sikker administration af høj kvalitet, både nu og fremover. Loven skal indeholde de overordnede principper for administrationen. En af udvalgets præmisser for analysen af en fremtidig administration har været at bevare styrkerne ved det nuværende selvreguleringsregime.

Domæneudvalget anbefaler, at administrator af .dk og øvrige domæner, der særligt tildeles Danmark, skal vælges på baggrund af et udbud. Herved kan selvregulering understøttes, idet administrator fortsat kan fastsætte forretningsbetingelser for registranter og vilkår for registratorer. Udbudsmodellen sikrer, at der skabes konkurrence om varetagelsen af administrationen af .dk og øvrige domæner, der særligt tildeles Danmark. Samtidig indebærer modellen, at evalueringskriterier og minimumskrav kan ændres ved hvert udbud, hvis det findes hensigtsmæssigt. ...

...

Klagesystemet

Domæneudvalget anbefaler, at der fortsat skal være et klagenævn på domænenavnsområdet. Udvalget anbefaler en model, som indebærer, at videnskabsministeren udpeger medlemmer til klagenævnet hvert 4. år efter høring af det til enhver tid siddende klagenævn. Administrator af .dk og eventuelle andre udpegede administratorer af andre domæner, som særligt er tildelt Danmark, skal i fællesskab afholde udgifterne til nævnet og udarbejde regler for klagenævnets virke. Reglerne skal godkendes af videnskabsministeren.

Tilsyn

Domæneudvalget anbefaler i lyset af den foreslåede udbudsmodel ved udpegning af administratorer, at der er behov for et statsligt tilsyn, således at IT- og Telestyrelsen kan give påbud og eventuelt tvangsbøder, hvis vilkår for autorisationen ikke overholdes, herunder inddrage en tilladelse.”

Grundað á omanfyrenevnda álit, var í 2005 löggáva sett í gildi í Danmark, nevnd “lov om internet-domæner, der særligt tildeles Danmark”. Lógin hevði sum endamál at skipa umsitingina av internet-økisnøvnnum í Danmark.

Í viðmerkingunum til lógina stendur m.a. soleiðis:

”...

Siden etableringen af det danske selvreguleringsystem i 1999 er udviklingen inden for informations- og kommunikationsteknologien, herunder internettet, gået stærkt. Internettet og dermed brugen af internet-domænenavne får stadig stigende betydning for både private virksomheder, offentlige myndigheder, private forbrugere og for samfundsøkonomien som helhed. Værdien af et internet-domænenavn kan i dag være meget stor for den enkelte virksomhed.

På den baggrund er det ikke længere hensigtsmæssigt at lade området være helt ureguleret. Der er således behov for at sikre nogle overordnede retningslinjer og kriterier for administrationen af .dk, og andre internet-domæner, der særligt tildeles Danmark.

Forslaget er dermed udtryk for, at internet-domænenavne nu er blevet så vigtig en del af infrastrukturen, at en lovgivningsmæssig ramme er nødvendig.

...

Í 2014 varð lógin endurskoðað og dagförd og ber nú heitið ’Lov om internetdomæner’.

Síðan arbeiðsbólkurin hjá landsstýrinum á heysti 2000 lat úr hondum sítt tilmæli um umsiting av internet-økisnøvnnum í Føroyum, hevur tøkniliga menningin av internetinum, bæði í Føroyum og í londunum kring okkum, verið stór. Menningin hevur m.a. ført við sær, at alsamt fleiri týðandi tættir í samfelagnum nú verða viðgjørdir umvegis internetið og internet-økisnøvn.

Grunda á eyðsýnda týdningin, ið internet-økisnøvn hava fyri føroyska samfelagið, samanbórið við endurgivnu grundgevingarnar í álitinum ”Betænkning nr. 1450 om administration af domænenavne i Danmark”, er nógv, ið talar fyri, at neyðugt er at lóggeva ávísan lógarkarm kring umsitingina av føroyskum internet-økisnøvnum.

Ein lógarkarmur kundi eitt nú skipa almennar reglur kring umsitingina av økisnøvnum, ásett neyðug krøv og treytir í mun til KT trygd, ásett reglur um kærummyndugleika og reglur, ið skipa eftirlitið við umsitingini av økisnøvnum.

Eg taki undir við frágreiðingini hjá Umhvørvis og vinnumálaráðnum um, at umsitingin av økisnøvnum í verandi líki ikki kann metast sum partur av almennu fyrisitingini, men fari samstundis at mæla Umhvørvis og vinnumálaráðnum til at kanna nærri í hvønn mun umsitingin av føroyskum internet-økisnøvnum eigur at verða skipað í lóggávu.

Skrivið er eisini sent klagaranum, og verður í næstum almannakunngjørt á heimasíðu okkara í navnleysum líki.

Vinarliga

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður